
Opsporing en politie

De deelredactie politie was een tijdje uit de ether. Dit bleek geen overdadige luxe, want het is pas nu dat er enigszins duidelijkheid komt in wat er al helemaal in het politielandschap te gebeuren staat.

Reorganisatie politie

Nadat de Commissie Dutroux en de Commissie Huybrechts tot bepaalde aanbevelingen kwamen, blijkt binnen de Regering de vaste wil te bestaan de politie te reorganiseren, via het opzetten van één federale componente (door integratie van Rijkswacht, Gerechtelijke Politie, APSD, spoorweg-, luchthaven- en zeevaartpolitie, Hoog Comité van Toezicht) en een lokale componente (binnen de Interpolitiezones) IPZ, door het samenbestaan van lokale rijkswacht en gemeentepolitie; niet door fusie maar door associatie, met een sterkere gezagsfunctie van de burgemeester.

Dit blijkt uiteindelijk het meest haalbare compromis daar waar bijvoorbeeld de vaste Commissie van de Gemeentepolitie en een aantal politieke partijen verder willen gaan, door volledige integratie op lokaal niveau. Wellicht krijgt het Parlement het laatste woord betreffende een eventuele verdergaande lokale integratie.

Vermoedelijk is nu een onomkeerbare weg ingeslagen waarbij, voor België historische structuren, zoals de Rijkswacht en de Gerechtelijke Politie, op zich verdwijnen. Het is goed dat er een doorbraak komt, want sedert een 15-tal jaren is duidelijk dat de concurrentieslag en het gebrek aan coördinatie al te frequent tot schandalen hebben geleid, ondanks wellicht de kwaliteit en de inzet van talrijke individuele politiemensen, zodat een fundamentele ingreep reeds al te lang op zich liet wachten. De toekomst zal nu aantonen of de reorganisatie slaagt en of zij niet verder dient uitgediept.

De rol van de burgemeester

De Wet van 3 mei 1997, verschenen in het *Staatsblad* van 6 juni 1997 en toegelicht door de Om-

zendbrief van 29 mei 1997 van de Minister van Binnenlandse Zaken en verschenen in hetzelfde *Staatsblad* regelt diverse zaken:

- zij benadrukt de rol van de burgemeester als spilfiguur inzake het gemeentelijk veiligheidsbeleid en krijgt hij een grote verantwoordelijkheid inzake de coördinatie van de samenwerking tussen de gemeentepolitie en de rijkswacht;

- zij benadrukt de informatieverplichting van de korpschef van de gemeentepolitie. Deze brengt regelmatig verslag uit bij de burgemeester over de uitvoering van de aangegeven verbintenissen inzake de taakverdeling tussen de politiediensten, de coördinatie tussen de politiediensten, de uitvoering van het gemeentelijk veiligheidsbeleid en de werking van het politiekorps;

- zij regelt de informatie-uitwisseling tussen burgemeester, gemeentepolitie en rijkswacht;

- zij regelt de relatie tussen de burgemeester en de rijkswacht. De burgemeester kan in het raam van het gemeentelijk veiligheidsbeleid bepaalde richtlijnen geven aan de rijkswacht.

De Wet van 3 april 1997 breidt tevens het vorderingsrecht van de burgemeester uit.

Volwaardige politiezorg

Volgens de Omzendbrief IPZ6 van 22 mei 1997, verschenen in het *Staatsblad* van 21 mei 1997, van de Minister van Binnenlandse Zaken, zijn de Belgische gemeenten voor 93 % ingedeeld in interpolitiezones. De 202 afgebakende interpolitiezones omvatten 529 van de 570 gemeenten.

Bijna onopgemerkt verscheen in het *B.S.* 22.08.1997 een lijst van gemeenten die een volwaardige politiezorg verstrekken. Dit zijn zij die:

1. de minimumveiligheidsnorm inzake personeelsleden halen;

2. – of een volwaardige 24-uren dienst hebben;

- en/of deel uitmaken van een intergemeentelijke politiesamenwerkingsakkoord dat door de Ministers van Binnenlandse Zaken mede ondertekend werd;

- en/of waarvan de gemeenteraad de indeling van de gemeente in een door de Ministers van Binnenlandse Zaken aanvaarde interpolitiezone goedgekeurd heeft.

Deze gemeenten kunnen dan tot 75 % van het gefactureerde bedrag voor uitrustingsuitgaven

terugkrijgen via de trekkingsrechten (i.p.v. 50 %) en ontvangen hun aandeel van het boetefonds (voor bedragen, zie K.B. 17 juni 1997, *B.S.*, 26 juli 1997). Ook dit is duidelijk een stap in de richting naar gelijkwaardige kwaliteit van de dienstverlening aan de bevolking.

Nood aan beveiliging van politie

Het is duidelijk dat de georganiseerde criminaliteit de politie op een meer en meer agressieve wijze belaagd. Dit werd ook herhaaldelijk geïllustreerd tijdens de procesvoering, waar de beste advocaten elke procedurefout benutten om de bewijsvoering haar rechtsgeldigheid te ontnemen.

Nieuw is het feit dat meer en meer gevallen van zware corruptie het nieuws halen. Ook verontrustend is de agressiviteit bij inbraken in politiekantoren, niet louter voor het stelen van bijvoorbeeld wapens, maar exclusief gericht op het doen verdwijnen van informatie. Zo werd in Nederland, bij een inbraak in een vestiging van het Landelijke Rechercheteam in Zeist recent twee draagbare computers buitgemaakt. Vooral de kwetsbaarheid van geautomatiseerde bestanden op PC's interesseert de opdrachtgevers voor deze misdrijven. Het feit dat politie en magistratuur gebruik maken van draagbare PC's, verhoogt de kwetsbaarheid, wat leidde tot specifieke voorzorgsmaatregelen ook in Duitsland en in het Verenigd Koninkrijk.

Proactieve recherche

De proactieve recherche krijgt meer en meer belangstelling, deels door haar intrinsieke waarde, deels ook door het meer en meer gestructureerd en wettelijk voorwaardenscheppend instrumentarium (nationaal, internationaal) voor het opsporingsonderzoek. Het valt hierbij op dat men zowel in de buurlanden als in België (Politeia, Vigiles, interesse Procureurs-generaal en 'politie'-ministers) op zoek is naar een juiste definiëring en naar een (juridische) raamwerk om de proactieve recherche officieel gestalte te geven.

Politiewerk is en mag niet beperkt worden tot de reactieve sfeer. Anderzijds dient de politiefunctie in al haar facetten democratisch onderbouwd. Dit laatste houdt in dat juridische conditionering en externe verantwoording en controle permanent moeten uitgeoefend worden.

Welke overheid daartoe het meest geschikt is (administratief en/of gerechtelijk), is een basisprobleem dat eerst dient opgelost (nu is er een 'voorlopige' richtlijn van de Procureur-generaal en de Minister van Justitie) en waarbij men in het buitenland kan vaststellen, dat een sterker algemene afhankelijkheid van Binnenlandse Zaken (of een politieministerie), deze keuze vergemakkelijkt. Ook hier is dringend behoefte aan een ruimere geografische aanpak en een initiatief binnen de derde pijler van het Verdrag van Amsterdam (2 oktober 1997), kan in deze prille aanvangsfase het aarzeland optreden van heel wat autoriteiten in meerdere lidstaten van de Europese Unie versterken.

College Procureurs-generaal

Op 15 mei 1997 ging het College van Procureurs-generaal officieel van start. De vijf procureurs-generaal hebben de belangrijkste taken als volgt verdeeld: de procureur-generaal van Antwerpen het algemeen strafrechtelijk beleid, deze van Brussel de financieel-economische criminaliteit, leefmilieu, jeugdbescherming en slachtofferhulp, deze van Gent het terrorisme, het groot-banditisme, internationale betrekkingen en de hormonencriminaliteit, deze van Bergen betrekkingen met de politiediensten en veiligheid van de burgers; deze van Luik criminaliteit tegen personen, mensenhandel, kindermishandeling, pedofilie, drugs en sociaal recht.

Intellex Conferentie

Uit het ruime aanbod van de vele conferenties en studiedagen, die o.m. onder Nederlands Voorzitterschap van de Europese Unie werden georganiseerd, is de Intellex Conferentie (Noordwijk, 20-22 mei 1997) zeker een specifieke vermelding waard. Het was de bedoeling om tijdens deze conferentie alle internationale samenwerkingsverbanden, relevant binnen de EU, te inventariseren, te evalueren en voorstellen aan te bieden om een interdisciplinaire (politie, douane, justitie) en multifunctioneel concept te optimaliseren en waar nodig te (her-) structureren. De Belgische vertegenwoordigers (Prof. B. DE RUYVER, Prof. C. FIJNAUT, P. ZANDERS, W. BRUGGEMAN) hadden een belangrijke inbreng bij de voorbereiding en bij het organiseren van deze conferentie.

Te vermelden voorstellen zijn:

- de nood aan dergelijke analyses van de georganiseerde criminaliteit;
- de nood aan een lexicon;
- de ontwikkeling van een inlichtingenplanning die Unie-breed als een bestuursinstrument wordt gehanteerd;
- de ontwikkeling van een model ‘memorandum of understanding’ dat door de rechtshandavingsinstanties en regulerende instanties kan gebruikt worden bij het opzetten van multi-agency onderzoeken;
- betere intelligence brugfuncties op nationaal en Europees niveau;
- het opzetten van regelmatig overleg;
- het invullen van de behoefte aan ‘pre-judiciële’ internationale samenwerking;
- een meer projectmatige aanpak (mede aangestuurd door Europol).

Recent ontvingen wij het boek: *‘Prostitutie, vrouwenhandel en (vermeende) politiecorruptie in Antwerpen’*, van de hand van C. FINAUT (Acco, 1994), waarin de auteur zijn verslag voor de Parlementaire Onderzoekscommissie Mensenhandel publiceert. Centraal in dit verslag staan enerzijds de reacties van de bestuurlijke, justitiële en politieke instanties op de reportages van de journalist Ch. De Stoop over vrouwenhandel, en anderzijds de acties die zij in de voorbije jaren hebben gevoerd tegen de exploitatie van prostitutie.

W. Bruggeman
Ch. Nuyts